

kutatási területtel és bizonyítékokon alapuló klinikai tevékenységi körrel, mely klinikus szakmaként az alapellátás irányában orientált”.

A definíció érdeme, hogy az előzőeknél ambiciózusabb, hitet tesz az önálló tananyag mellett, hangsúlyozza a szuverén és független kutatási terület és kutatói tevékenység kívánalmát, a klinikai működés területén vállalja a bizonyítékokon alapuló működést, melyre építve más klinikus szakágakkal egyenlő rangot céloz meg azzal a működési szintér-kijelöléssel, mely az alapellátásra irányul.

Az alapellátás jelentőségére és előnyeire hívta fel a figyelmet az a felmérés is, melynek eredményeit ez év őszén, az Amerikai Családorvosi Akadémia tudományos konferenciáján közölték 13 iparilag fejlett ország adatai alapján: eszerint az egészségügyi alapellátás mindegyik vizsgált országban javította a lakosság ellátáshoz jutásának jobb lehetőségét, kellő erőforrásokkal és jogosítványokkal rendelkezvén csökkentette az egyes országok egészségügyi ráfordítási igényét, az alacsonyabb jövedelmű társadalmi rétegek körében javította az egészségi állapotot tükröző paramétereket és mérőszámokat, nem utolsó sorban pedig csökkenteni (volt) képes a társadalmi különbségek negatív (vissza)hatását az egészségi állapotra. Mintegy melléktermékként a vizsgálódás azt is igazolta, hogy az egészségügyben a legfejlettebb (drága) technikák, ill. a hozzájuk kötődő ellátási formák csak a legidősebb korosztályok élet- és életminőség esélyeit javítják! Ezen utóbbi adatok közvetlenül az alapellátásra elsősorban jellemző megelőző és gondozási tevékenység kívánalmára és nélkülözhetetlen gyakorlatára hívják fel figyelmünket.

A kompetencia fogalma

Nem véletlen tehát, amikor azt észleljük, hogy ez évben csúcsonyul folyamat ki az a folyamat, mely földrészünkön zajlik, (vagy legalább innen indult kezdeményezésként) a szakma legjobbjainak részvételével annak érdekében, hogy ez az ágazat sokadszor és ismételt, az adott történelmi és szakmai környezetben határozza meg önmagát, írja körül belső tartalmát. A vállalkozást szoros szervezeti összefogás előzte meg és kíséri mind a mai napig. Részesei ennek a Családorvosok Világszervezete európai részlege (WONCA Europe), az Európai Általános Orvosok Uniója (UEMO), ill. az Európai Unió Állandó Orvosi Bizottsága (CPME), kiegészülve szakmai rétegszervezetek vélemény-formáló szakembereivel, ill. azok szellemi hozzájárulásával. A folyamat fontosságára utal továbbá az a körülmény, hogy a regionális WHO szervezet hozzájárulásával és jóváhagyásával készítették el a vitaanyagot, melynek tehát elsődleges célja az, hogy megfogalmazza az európai általános/családorvosok (mostanában divatosan „generalist”-ák) működésének belső tartalmát (core content/competence).

Ahhoz, hogy az egészről kellő mélységű ismereteket szerezzünk és betekintést nyerjünk, ez alkalommal sem látszik céltalannak tisztázni a kompetencia pontos fogalmát. Nyelvünk gazdagságára utalóan és (megítélésem szerint) örömkre le kell szögeznünk azt, hogy a fogalom nem írható le egyetlen magyar szóval: egyszerűen jelenti ugyanis az illetékeséget, jogosultságot és a szakértelmet, melyek együtt valóban méltóak kifejezni valaminek, azaz esetünkben szakmánknak filozófiai lényegét. A fogalom ráadásul része és alapja a széleskörűen használt klinikai kompetenciának, („clinical competence”), mely magát az orvoslás képességét és minőségét jellemzi. A kompetencia, ill. annak immár kifejtett, részletezett (listázott) formája képezheti továbbá egy-egy orvosi szakma alapvető tananyagát (ld. előbb!).

Miért éppen Európa?

Az elemzés során felmerül annak kérdése is, hogy miért éppen földrészünk e fontos vállalkozás letéteményese? Egyéni, de sokak által megerősített véleményem szerint ennek alapvető oka az a világszerte is különleges folyamat, melyben kisebb-nagyobb, nemzeti hagyományokra büszke, előzőleg sokszor szembenálló országok változtatják közös hazává földrészüket. Az integráció ráadásul most jutott el abba a fázisba, melynek során azokat is befogadják, akik eltérő irányú fejlődés után alig egy évtizede tudtak az együttélés ideáljával azonosulni. Az integrációba igyekvők egy része mindezeket túl nagyon sok területen előzőleg az Unióétól eltérő értékrendet hangoztatott, más (részben szakmai) szabályok szerint élt és működött. Márpedig a szabályokban mindig azokhoz illik idomulni, akik már a „pályán belül vannak és sportszerűen, eredményes játékot” képesek folytatni:

E két terület rendezetlen viszonyai, azaz az európai integráción belüli eltérések, ill. a csatlakozni kívánó országok ambíciója lehetnek tehát azok a motiváló tényezők, melyek most a bentiéket „rendcsinálásra” készítetik.

A családorvoslás törzskompetenciája, alapvető feladatkörei

A fentiekben már jelzett szakmai körök napjainkra közzétették a családorvos szakma törzskompetenciáját, mely minden tömörsége mellett sem tud nagyon rövid lenni. Mégis, sikerült a fentebb már említett és elemzett definíció mellett epigramma-szerű összefogottsággal megragadni és megfogalmazni benne az általános orvoslás legfontosabb ismérveit. Eszerint a szakma működésének lényege 1. az alapellátói munkakör szakmailag teljes értékű betöltése, 2. az ellátott egyének személyközpontú megközelítése, 3. szakma-specifikus problé-